

УКОРІНЕННЯ ВІДСАДКІВ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ПІДЩЕПИ ЯБЛУНЕВИХ УУПРОЗ-6 ЗАЛЕЖНО ВІД СУБСТРАТІВ ДЛЯ ПІДГОРТАННЯ

Пелехата Н.П.

Житомирський національний агроекологічний університет

Цікавим напрямком роботи в садівництві загалом і в плодovому розсадництві зокрема є створення гібридів – міжвидових і міжродових. Історія створення та використання таких гібридів досить широко висвітлені в науковій літературі. Відомо, що переважна більшість міжродових гібридів хоча й утворює насіння, але воно не життєздатне [2]. Міжвидові та міжродові селекційні гібриди в ідеалі повинні відповідати певним господарсько-технологічним вимогам: істотно обмежувати габітус крони; бути сумісними не лише з сортами однієї, але й по можливості бути універсальними для багатьох порід; забезпечувати скороплідність і високу продуктивність; бути технологічними як на етапах розмноження (маточні насадження, розсадник), так і в умовах саду; бути достатньо адаптивними до комплексу біотичних і абіотичних факторів, добре пристосованими до різних ґрунтово-кліматичних умов.

Нова підщепна форма Інституту садівництва (ІС) НААН УУПРОЗ-6 (запатентована в Україні) – міжродовий гібрид, одержаний шляхом гібридизації напівкультурної дрібноплідної місцевої форми айви та суміші пилку яблуні сортів Антонівка звичайна, Кальвіль сніговий і Мекінтош. В цілому гібрид УУПРОЗ-6 за морфологічними ознаками більше нагадує напівкультурну форму айви, ніж яблуню. Попередні дослідження гібрида показали його надзвичайну пластичність в плані міжродової сумісності, що наштовхнуло авторів на думку про можливість використання його як підщепи, інтеркалярної вставки чи посередника для цілого ряду культур: яблуні, груші, айви, хеномелеса японського, глоду і горобини [3].

Попереднє вивчення підщепи УУПРОЗ-6 у маточнику вертикальних відсадків на чорноземних ґрунтах у зоні Центрального Лісостепу засвідчило, що форма практично не поступається перед районованими підщепами – яблуневою 54-118 та айвовою ІС 2-10 – за такими показниками продуктивності, як укорінення та вихід стандартних відсадків з куща [1].

Мета досліджень: вивчення ефективності використання різних субстратів для підгортання на вкорінення відсадків універсальної підщепи УУПРОЗ-6.

Методика досліджень. Маточник вертикальних відсадків закладено навесні 2011 року. У 2012 році для отримання відсадків перше підгортання проводили ґрунтом (контроль) або одним із досліджуваних субстратів до висоти 7–10 см з наступним підгортанням ґрунтом. Використовували напівперепрілу соснову тирсу, низинний торф та відпрацьований після вирощування гливи субстрат (лушпиння соняшнику). Останній субстрат використано вперше в Україні.

Результати досліджень. Як показали результати досліджень, субстрат, яким підгортали відсадки підщепи УУПРОЗ-6, істотно впливав на особливості їх укорінення (табл. 1). Найнижчий ступінь укорінення за п'ятибальною системою (3,8) спостерігався в контролі – при підгортанні землею. Найвищий (4,6) – при використанні напівперепрілої тирси хвойних порід. Решта субстратів показали проміжні результати.

Таблиця 1.

Вплив субстратів для підгортання на укорінення відсадків універсальної підщепи УУПРОЗ-6

Субстрат для підгортання	Укорінення, бал	Кількість коренів, штук/відсадок	Середня довжина одного кореня, см	Сумарна довжина коренів, см/відсадок
1. Ґрунт (контроль)	3,8	11,6	6,1	70,8
2. Тирса	4,6	18,7	7,9	147,7
3. Торф	4,0	13,2	6,3	83,2
4. Грибний субстрат	4,4	16,4	7,2	118,1
<i>НІР₀₅</i>	-	2,70	1,83	38,71

Надзвичайно важливим показником при розмноженні клонових підщеп вертикальними відсадками є кількість утворених на них коренів. Кількість новоутворених коренів в досліді коливалася від 11,6 штук на відсадку в контролі до 18,7 штук при використанні тирси. В цьому ж варіанті корені були найдовшими (в середньому 7,9 см.). Близьку довжину (7,2 см) мали корені на відсадках, підгорнутих використаним грибним субстратом. Сумарна довжина кореневої системи у досліді найвищою була у варіантах з використанням тирси (147,7 см) та грибного субстрату (118, 1 см).

Висновки. Встановлено ефективність підгортання вертикальних відсадків універсальної підщепи підродини яблуневих УУПРОЗ-6 напівперепрілою тирсою хвойних порід та використаним грибним субстратом (лушпиння соняшнику), що позитивно впливають на показники укорінення підщеп.

Література

1. Зуєнко В. М. Агробіологічні особливості універсальної підщепи УУПРОЗ-6 / В. М. Зуєнко, М. В. Матвієнко // Садівництво. – 2009. – Вип. 62. – С. 123–126.
2. Клименко С.В. Айва обыкновенная / С. В. Клименко. – К.: Наукова думка, 1993. – 285 с.
3. Кондратенко П. В. УУПРОЗ-6 – універсальна підщепа розоцвітих / П.В. Кондратенко, М. В. Матвієнко // Садівництво. – 2005. – Вип. 57. – С. 177–179.